

נאום זה של אורי אבנרי הסעיר את היום האחרון של מושב הכנסת - כאשר

אנשי הסיעות יוצאים מגדרם בעיקבות הגנתו על מעשי המושל הצבאי בחברון

למעשה, את דעתו נגד אותה קבר צה ונגד מעשיה, ובזכותו של ראש עיריית חברון.

כאשר שר הביטחון גותן תעודת-הכשר מרחיקה לכת לאותו שייך אל-ג'עברי, הוא יודע מה עשה אל-ג'עברי, במשך ארבעה עשר חודשים, כדי לשמור על השקט והיציבות, שר הביטחון מעיד על כך.

שר הביטחון איננו סניעה של כמה אנשים, שקולם רם ונישא ב"כית הזה כאשר יש צורך לנאום נאומים, אבל שחלקם כביטחון הוא עדיין זעיר ביותר.

שמואל תמיר: מופקר שכמותך, האם אתה תדבר איתנו על ביטחון?

אורי אבנרי: כן, אני מדבר על ביטחון. אתה לא היית בצה"ל, אני הייתי בצה"ל.

שמואל תמיר: היית משתמש משלוש מחתרות?

אורי אבנרי: אתה לא היית בצה"ל, אתה לא תתווכח. אני הייתי בחזית חברון במלחמה.

אליעזר שוסטק: "התנדבת" לצה"ל... המחתרות ברחת!

אורי אבנרי: אני מציע לכל הסיעה הזאת לא להתווכח על העבר בצה"ל, כל חברי הסיעה בלי יוצא מן הכלל - תשבו בשקט.

שמואל תמיר: משתמט מכל המחיתרות!

אורי אבנרי: וכך, כאשר שרה-ביטחון גותן תעודת-הכשר לראש-עיריית חברון, יש מי שקל, וצריך להיות לכך מי שקל בבית הזה.

אל-ג'עברי עמד דיבורו!

אין זמני מרשה לי לספר עכשיו את הסיפור המלא של מה שקרה בחברון ביום

ישראל השלמה - גייס או אלפים שוטרים, משוריינים, סוסים וכלבים, כדי למנוע מי קבוצה קטנה מאוד של ישראלים לעשות מחאה של אחתה בתוך השטח של מדינת ישראל.

האם יש דין אחר למוי שהולך היום לאזור של מימשל צבאי, כי שטח מוחזק, במצב-החירום, כי ניגוד להחלטת המושל הצבאי?

עדותו של משה דיין

יש צד שלישי לפרשה - התושבים של חברון, והאיש הזה ששמו אל-ג'עברי.

שר הביטחון איננו כן, ואני רוצה בהדומנות זו להביע לו את תנחומי. בהעדרו, אני רוצה לקרוא דברים שאמר שר הביטחון על פרשה זו. הדברים נאמרו בראיון שניתן לסופר מעריב, ולהלן דבריו של שרה-ביטחון:

"ייתכן שאילו היו באים לראש-עיריית חברון - אל-ג'עברי - ואומרים לו שיש יהודים הרוצים להתיישב בחברון - אינני בטוח שלא היה אומר, בואו נברר איך ומה, מה אתם רוצים? שכונה נפרדת? בתוך העיר? רק לצורכי דת? או גם ל"מטרות חילוניות?"

אבל אותו ראש-עיריית חברון, ייתכן שהיה אומר ושואל עוד משהו: האם אתם רוצים לחיות איתנו, או אתם רוצים מה שנקרא - "לגאול את חברון", ולייחד אותה כלומר, לסלק אותנו, ולחיות במקור מנוו אז אתם יכולים, כמובן, בכוח החרב - אתם השליטים היום - לעשות הכל.

במשך השנה נרקמה בינינו מערכת-יחסים פחות או יותר הוגנים, כלומר - אנו אומרים להם והם יודעים מה אנו רוצים, מה אנו עושים, ומה איננו עושים. ובמערכת-יחסים זאת, הוא היה יכול לשאול - ודווקא הוא, ראש-עיריית חברון - יכול היה לשאול את השאלה הזאת: האם אתם רוצים

לא, הם באו בשם "תנועת ארץ-ישראל השלמה", לא כדי לחדש חיים דתיים בחברון, אלא כדי לעשות מעשים פרובוקטיביים שי נועדו להביא לסיפוח חברון ל"ישראל - וזאת כלא החלטת ה"ממשלה".

הם באו להכריח במעשיהם את הממשלה לעשות מעשים שאינם מתקבלים על דעת העם, שהעם לא הכריע בעדם, שהממשלה לא החליטה עליהם, שאין להם רוב, לא בממשלה ולא בכנסת זו, ועוד פחות, כך אני מקווה, בכנסת שתבוא.

אורי אבנרי: כבוד הירשבת-ראש, כנסת נכבדה.

מי הם הצדדים בחיכות הזה? מצד אחד: המושל הצבאי של צבא-הגנה-ישראל.

מיהו המושל הזה? קלגוס? שליט עריץ? המושל הצבאי בחברון הוא ה"איש האחראי לבטחון מדינת-ישראל, הוא האחראי לבטחון ה"מתנחלים, הוא האחראי לבטחון החיילים, שהם בני העם כולו. הוא אחראי לחיי נשים וילדים במדינת-ישראל. הוא אחראי למניעת אי-

מופקר שכמתר!

האם באמת באו אנשים אלה בתוסלב להתפלל? לחדש משובים? האם שביל זה נתן להם בעלה? משובים 2000 ל"י ליום?

יצחק רפאל: זו סתם עלייה! אורי אבנרי: הם באו בשם תנועת ארץ-ישראל השלמה, שאינה תנועה דתית, אלא תנועה לסיפוח השטחים למדינת-ישראל.

איני מתווכח עכשיו על דיעותיהם. זכותם להסיף לדעותיהם, בדיוק כזכותי להסיף לדעותי.

אך אין להם זכות לכפות על ה"ממשלה ועל צה"ל מעשים, שהעם לא החליט עליהם באורח דימוי קרטי...

שמואל תמיר: אוי לממשלה, שאתה צריך להיות טניגורו!

יוסף פישר: אני באמת מרגיש לא נוח, כחבר קואליציה.

אורי אבנרי (לעבר תמיר): שמענו כבר את הדברים שלכם. שמענו את הסיגנון שלכם, שהוא סיגנון פאשיסטי מימים ימימה.

שמואל תמיר: תשתק עם ההפקרות שלך... זה המקצוע שלך! תפרסם שער שני.

אורי אבנרי: זו התשובה של כל הפאשיסטים.

שמואל תמיר: זו הפרנסה שלך. זה צירוף של תבוסות. זה מיליטריזם אינפנטילי.

אורי אבנרי: כל הדיבורים האלה לא עזרו לך בעבר, ולא יעזרו לך בעתיד.

ואחרי כל המעשים האלה, אחרי ההתייבות המפורשת שנתנו למושל הצבאי שיישבו בשקט בתוך המיבצר של המימשל הצבאי, הם הקימו בצורה פרובוקטיבית מיבנה, לא כדי למכור מזון כשר, אלא כדי לקבוע עובדה פוליטית במרכז העיר ה"ערבית".

אליעזר שוסטק: העיר היא ערבית? אורי אבנרי: מבחינת הרכב אוכלוסייתה, היא ערבית.

הם הקימו מיבנה, שכוונתו ל"הרגיז, לעורר תגובה, להוות פרוי-בוקציה כלפי התושבים. האם פלא הוא, שהמושל הצבאי שלח את חייליו כדי לפרק מיבנה זה? ו"האם פלא הוא שהחיילים עשו זאת ברצון?"

דין אחד לכולם!

תוך כדי כך התברר שאחד האנשים האלה בכלל נמצא במקום בלי רשות. ואני שואל: חכרי ואני הוכינו בשעתו מכותרת, מפני שנכנסנו בלי רישיון לאזור של ה"מימשל הצבאי, לשם עריכת הפגנה של אחחה בשטח של מדינת-ישראל. ראש-הממשלה דאג - על-פי עצת-אחיתופל של מי שמשמש כיום כאחד מראשי תנועת ארץ-

שקט. הוא אחראי לשמירת ה"בטחון".

עליו רובצת אחריות עצומה - לא ל"חברון בלבד, כי אם לכל מדינת-ישראל.

האם לא ראוי המושל הצבאי ה"זה, בתפקידו האחראי הזה, למי לוא הגיבוי והתמיכה של הבית של זה, של העם הזה, וכיחוד זה?

אולם של ה"ראשונים לצעוק ה"דד, כאשר מזכירים את שמו של צבא-ההגנה-ישראל?

הם באו במירמה ובכחש!

ומצד שני: קבוצת אנשים שהלכו לחברון. לא חשבו מי הם. לא חשבוה השקפתם. חשוב מה עשו, ומה הם עושים.

הם באו לחברון במירמה וכ"כחש, ותוך מעילה באמונו של אותו מושל צבאי. אישר זאת שרה-ביטחון מעל כמה זו. הם ביקשו רשיון ל"48 שעות, עלי מנת לרמות.

את מי לרמות? את צה"ל, את האיש האחראי לביטחון בחברון ובמדינה.

קריאה: אתה מבקש את גירוש? אורי אבנרי: עוד אנד מה אני מבקש.

הם נשארו בחברון אחרי נסיגת הממשלה בפרשה זו, נסיגה שביישה את המושל ה"צבאי, שבאה בניגוד לדעתו של האיש הפועל על-פי שיקולים ביטחוניים.

ואיך הם התנהגו במקום? זכורים לנו הדיוחים על תהלוכות והפגנות חמושות, תוך התגרות בתושבים. זכורה לנו הפגישה עם ראש-העיר, הפגישה שהמושל הצבאי הפסיק אותה, הפגישה בה אמרו המתנחלים לג'ברי: אתם, תושבי חברון, יכולים ל"הישאר כאן או ללכת מכאן.

לאחר מכן התחיל אחד המתנחלים - נדמה לי כי הוא אחד מהשלושה שעליהם חל צו-הגירוש - להיצמד לראש-העיר, כשהוא נושא נשק. הוא הלך אחריו לכל אשר הלך, כדי להטיל עליו אימה וטירור.

כה שהייה של אלה, הוא מפליא כ"כ שהמושל הצבאי אדם זעם על ה"אנשים האלה? האם אין זה טבעי שהוא רואה במעשיהם חבלה ב"תפקידו, תפקיד השמירה על ה"ביטחון?"

"תשובתם של פאשיסטים"

מה מטרם של המתנחלים האלה? האם זוהי באמת קבוצה של אנשים דתיים, שבאו לחדש חיים דתיים בחברון? האם זוהי באמת מטרם?

לפרק את הדונק!

הראשון של הכיבוש. ביום הראשון של כניסת צה"ל, התקיימה פגישה בין המפקד המקומי ושייך אל-ג'עברי, ובאותה פגישה נחקבלה התחייבות מסוימת על-ידי שני הצדדים.

בפגישת המפקד המקומי עם ראש-העיר, קיבל על עצמו ראש-העיר מה שלא קיבל על עצמו

לחיות איתנו, או במקומנו? האם זו תנועה להתנחלות, כלומר להפוך את חברון הערבית ליהודית, או רוצים אתם להקים ישוב עברי בחברון? והשאלה איננה רק בחברון, או דווקא בחברון.

בדבריו אלה הביע שרה-ביטחון, הכוונה לשירת-האחווה בשנת 1966, שדוכאה לפי עצת איסר הראל, ש"כה"ן או כיועץ ראש-הממשלה.